HOTĂRÂREA CURŢII (Marea Cameră)

26 iunie 2007 *

În cauza C-284/04,

având ca obiect o cerere de pronunţare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (Austria), prin decizia din 7 iunie 2004, primită de Curte la 1 iulie 2004, în procedura

T-Mobile Austria GmbH,

3G Mobile Telecommunications GmbH,

mobilkom austria AG, fostă mobilkom austria AG & Co. KG,

master-talk Austria Telekom Service GmbH & Co. KG,

ONE GmbH,

Hutchison 3G Austria GmbH,

tele.ring Telekom Service GmbH,

* Limba de procedură: germana.

tele.ring Telekom Service GmbH, succesor în drepturi al **TRA 3G Mobilfunk GmbH,**

împotriva

Republik Österreich,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnii P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, P. Kūris, E. Juhász și J. Klučka, președinți de cameră, domnii K. Schiemann, J. Makarczyk (raportor) și U. Lõhmus, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,
grefieri: domnul B. Fülöp și doamna K. Sztranc-Sławiczek, administratori,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 7 februarie 2006,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru T-Mobile Austria GmbH, de F. Heidinger și W. Punz, Rechtsanwälte;

— pentru 3G Mobile Telecommunications GmbH şi mobilkom austria AG, de P. Huber, Rechtsanwalt;

— pentru master-talk Austria Telekom Service GmbH & Co. KG, ONE GmbH şi Hutchison 3G Austria GmbH, de E. Lichtenberger şi K. Retter, Rechtsanwälte;

— pentru tele.ring Telekom Service GmbH, de T. Kustor şi B. Polster, Rechtsanwälte, precum şi de domnul C. Staringer, profesor universitar;

— pentru Republik Österreich, de domnul U. Weiler, în calitate de agent;

— pentru guvernul austriac, de domnii H. Dossi, J. Bauer şi C. Knecht, în calitate de agenţi;

— pentru guvernul danez, de domnul J. Molde, în calitate de agent, asistat de K. Hagel-Sørensen, advokat;

— pentru guvernul german, de domnii M. Lumma şi C.-D. Quassowski, precum şi de doamna C. Schulze-Bahr, în calitate de agenţi, asistaţi de K. Stopp şi B. Burgmaier, Rechtsanwälte;

— pentru guvernul spaniol, de domnul J. Rodríguez Cárcamo, în calitate de agent;

— pentru Irlanda, de domnii A. Aston și G. Clohessy, SC;

— pentru guvernul italian, de domnul I. M. Braguglia, în calitate de agent, asistat de domnul P. Gentili, avvocato dello Stato;

— pentru guvernul olandez, de doamna H. Sevenster și de domnul M. de Grave, în calitate de agenți;

— pentru guvernul polonez, de domnul J. Pietras, în calitate de agent;

— pentru guvernul Regatului Unit, de domnul M. Bethell și de doamna R. Caudwell, în calitate de agenți, asistați de domnii K. Parker și C. Vajda, QC, precum și de domnul G. Peretz, barrister;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii K. Gross, R. Lyal, M. Shotter și D. Triantafyllou, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 7 septembrie 2006,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare se referă la interpretarea Celei de a șasea directive 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea

legislaţiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare (JO L 145, p. 1, denumită în continuare „A şasea directivă") şi în special a articolului 4 din aceasta.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul litigiilor din acţiunile principale conexate între, pe de o parte, T-Mobile Austria GmbH, 3G Mobile Telecommunications GmbH, mobilkom austria AG, fostă mobilkom austria AG & Co. KG, master-talk Austria Telekom Service GmbH & Co. KG, ONE GmbH, Hutchison 3G Austria GmbH, tele.ring Telekom Service GmbH şi TRA 3G Mobilfunk GmbH, căruia i-a succedat în drepturi tele.ring Telekom Service GmbH şi, pe de altă parte, Republik Österreich şi urmăreşte să obţină de la aceasta din urmă, în scopul deducerii taxei pe valoarea adăugată (denumită în continuare „TVA") aferente intrărilor, emiterea facturilor pentru redevenţele plătite cu ocazia acordării unor drepturi de utilizare a frecvenţelor spectrului electromagnetic reclamantelor în scopul de a furniza publicului servicii de telecomunicaţii mobile (denumite în continuare „drepturile de utilizare în cauză în acţiunea principală").

Cadrul juridic

Dispoziţiile referitoare la TVA

Reglementarea comunitară

3 Conform articolului 2 punctul 1 din A şasea directivă, TVA-ul se aplică livrărilor de bunuri şi prestărilor de servicii efectuate cu titlu oneros pe teritoriul ţării de către o persoană impozabilă care acţionează ca atare.

4 Articolul 4 din această directivă prevede:

„(1) «Persoană impozabilă» înseamnă orice persoană care, în mod independent, desfășoară în orice loc orice activitate economică menționată la alineatul (2), indiferent de scopul sau rezultatele activității respective.

(2) Activitățile economice menționate la alineatul (1) cuprind toate activitățile producătorilor, comercianților sau persoanelor care prestează servicii, inclusiv activitățile miniere și activitățile agricole și activitățile prestate în cadrul profesiunilor liberale. Exploatarea bunurilor corporale sau necorporale în scopul obținerii de venituri cu caracter de continuitate este de asemenea considerată activitate economică.

[...]

(5) Statele, autoritățile regionale și locale și alte organisme de drept public nu sunt considerate persoane impozabile pentru activitățile sau operațiunile în care se angajează ca autorități publice, chiar și atunci când colectează taxe, redevențe, contribuții sau plăți în legătură cu activitățile sau operațiunile respective.

Cu toate acestea, atunci când se angajează în asemenea activități sau operațiuni, ele sunt considerate persoane impozabile pentru activitățile sau operațiunile respective în măsura în care calitatea lor de persoane neimpozabile determină denaturări semnificative ale concurenței.

În orice caz, aceste organisme sunt considerate persoane impozabile în ceea ce privește activitățile cuprinse în anexa D, cu condiția ca aceste activități să nu fie efectuate la o scară neglijabilă.

[...]" [traducere neoficială]

5 Articolul 17 din directiva menționată prevede următoarele:

„(1) Dreptul de deducere ia naștere în momentul în care taxa deductibilă devine exigibilă.

(2) În măsura în care bunurile și serviciile sunt utilizate în scopul operațiunilor taxabile ale unei persoane impozabile, persoana impozabilă are dreptul de a deduce din valoarea TVA, pe care are obligația de a o plăti:

(a) taxa pe valoarea adăugată datorată sau achitată în statul membru în cauză pentru bunurile care îi sunt sau care urmează a-i fi livrate sau pentru serviciile care îi sunt sau urmează a-i fi prestate de o altă persoană impozabilă;

[...]" [traducere neoficială]

6 Punctul 1 din anexa D la A șasea directivă se referă la telecomunicații.

Reglementarea națională

7 Potrivit articolului 1 alineatul 1 punctul 1 din Legea privind impozitul pe cifra de afaceri din 1994 (Umsatzsteuergesetz 1994, BGBl. 663/1994, denumită în continuare „UStG 1994"), sunt supuse la plata TVA livrările și alte prestații efectuate cu titlu oneros pe teritoriul țării de către un întreprinzător în cadrul activității sale. Aceeași dispoziție precizează că păstrează caracterul impozabil și operațiunea efectuată în temeiul unui act legislativ sau administrativ ori considerată efectuată în temeiul unei dispoziții legale.

8 Conform articolului 2 alineatul 1 din UStG 1994, este considerată întreprinzător orice persoană care exercită în mod independent o activitate comercială sau profesională, cu alte cuvinte orice activitate permanentă efectuată în scopul de a obține venituri. Potrivit alineatului 3 al articolului menționat, organismele de drept public nu exercită, în principiu, o activitate comercială sau profesională decât în cadrul unităților lor comerciale.

9 Articolul 11 alineatul 1 prima și a doua teză din UStG 1994 prevede că, dacă întreprinzătorul efectuează operațiuni în sensul articolului 1 alineatul 1 punctul 1 din UStG 1994, acesta este autorizat să emită facturi. În plus, dacă acesta din urmă efectuează operațiuni destinate unui alt întreprinzător pentru nevoile întreprinderii sale sau destinate unei persoane juridice, în măsura în care nu este vorba de un întreprinzător, acesta este obligat să emită facturi.

10 În temeiul articolului 11 alineatul 1 punctul 6 din UStG 1994, aceste facturi trebuie să menționeze cuantumul TVA aferent operațiunii efectuate.

11 Reiese de la articolul 2 alineatul 1 din Legea privind impozitul pe profit (Körperschaftsteuergesetz, BGBl. 401/1988, denumită în continuare „KStG") că prin unitate comercială a unui organism de drept public se înţelege orice organ care este autonom din punct de vedere economic şi care exercită în mod exclusiv sau în mod principal o activitate economică permanentă cu caracter privat, în afara sectorului agriculturii sau al silviculturii, în scopul de a obţine venituri sau, în absenţa participării la schimburile economice generale, de a obţine alte avantaje economice.

12 Articolul 2 alineatul 5 din KstG prevede totuşi că nu reprezintă o activitate economică cu caracter privat în sensul alineatului 1 al articolului menţionat activitatea care ţine în principal de exerciţiul autorităţii publice.

Dispoziţiile privind atribuirea drepturilor de utilizare în cauză în acţiunea principală

Reglementarea comunitară

13 Directiva 97/13/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 10 aprilie 1997 privind un cadru comun pentru autorizaţiile generale şi pentru licenţele individuale în domeniul serviciilor de telecomunicaţii (JO L 117, p. 15) a fost în vigoare până la 25 iulie 2003.

14 Articolul 2 alineatul (1) din această directivă prevede următoarele:

„În sensul prezentei directive, următorii termeni se definesc astfel:

[...]

(d) «cerințe esențiale»: motive de interes general și de natură neeconomică ce pot determina un stat membru să impună condiții privind stabilirea și/sau exploatarea unor rețele de telecomunicații sau furnizarea de servicii de telecomunicații. Aceste motive sunt siguranța în funcționare a rețelei, menținerea integrității acesteia și, dacă se dovedesc justificate, interoperabilitatea serviciilor, protecția datelor, aspecte legate de mediu și obiective de urbanism și amenajarea teritoriului, precum și utilizarea rațională a spectrului de frecvențe și prevenirea oricărei interferențe prejudiciabile între sistemele de telecomunicații radio și alte sisteme tehnice spațiale sau terestre. [...]" [traducere neoficială]

15 Conform articolului 3 alineatul (3) teza a doua din directiva menționată:

„Statele membre nu pot elibera licențe individuale decât dacă beneficiarul obține accesul la resurse limitate, fizice sau de altă natură, ori este supus unor obligații speciale ori beneficiază de drepturi speciale, conform prevederilor anexei III." [traducere neoficială]

16 Articolul 4 alineatul (1) din Directiva 97/13 stabilește condițiile care însoțesc autorizațiile generale după cum urmează:

„Atunci când statele membre supun furnizarea serviciilor de telecomunicații unor autorizații generale, condițiile care, în cazuri justificate, pot însoți aceste autorizații sunt prevăzute la punctele 2 și 3 din anexă. Aceste autorizații generale determină aplicarea regimului cel mai puțin constrângător posibil compatibil cu respectarea cerințelor esențiale și cu alte cerințe de interes public care sunt aplicabile, prevăzute la punctele 2 și 3 din anexă." [traducere neoficială]

17 Secţiunea III a acestei directive, care cuprinde articolele 7-11, reglementează licenţele individuale, atunci când situaţia justifică atribuirea unor astfel de licenţe. Articolul 8 alineatul (1) primul paragraf din directiva menţionată prevede: „condiţiile care se adaugă celor stabilite pentru autorizaţiile generale şi care pot, în cazuri justificate, să însoţească licenţele individuale sunt prevăzute la punctele 2 şi 4 din anexă". [traducere neoficială] Conform punctelor 2.1 şi 4.2 din anexa menţionată, este vorba în special despre condiţii prin care se urmăreşte să se asigure respectarea cerinţelor esenţiale pertinente, precum şi despre condiţiile speciale legate de utilizarea şi de gestionarea eficientă a frecvenţelor radio.

18 În temeiul articolului 10 alineatul (1) din Directiva 97/13, statele membre pot limita numărul de licenţe individuale în măsura necesară garantării unei utilizări eficiente a spectrului de frecvenţe radio. Conform alineatului (2) prima liniuţă al articolului menţionat, acestea trebuie, în acest sens, să ţină seama în mod corespunzător de necesitatea de a creşte la maximum avantajele pentru utilizator şi de a înlesni dezvoltarea concurenţei. Alineatul (3) primul paragraf al aceluiaşi articol obligă statele membre să atribuie aceste licenţe individuale pe baza unor criterii de selecţie obiective, nediscriminatorii, transparente, echilibrate şi detaliate.

19 De la articolul 11 alineatul (1) din directiva menţionată rezultă că atribuirea licenţelor se poate face cu perceperea unor taxe care au „ca unic scop acoperirea cheltuielilor administrative aferente eliberării, gestiunii, controlului şi instituirii licenţelor individuale aplicabile". [traducere neoficială] În plus, alineatul (2) al articolului menţionat prevede:

„Fără a aduce atingere prevederilor alineatului (1), în situaţia unor resurse limitate, statele membre pot autoriza autorităţile de reglementare să impună redevenţe pentru a ţine seama de necesitatea de a asigura o utilizare optimă a acestei resurse. Aceste redevenţe sunt nediscriminatorii şi ţin în special seama de necesitatea de a promova dezvoltarea unor servicii inovatoare şi a concurenţei." [traducere neoficială]

20 Directiva 97/13 a fost abrogată și înlocuită, începând cu data de 25 iulie 2003, prin Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (directivă-cadru) (JO L 108, p. 33, Ediție specială, 13/vol. 35, p. 195).

21 Articolul 9 din această din urmă directivă prevede următoarele:

„[...]

(3) Statele membre pot prevedea posibilitatea ca întreprinderile să transfere drepturile de utilizare a frecvențelor radio altor întreprinderi.

(4) Statele membre se asigură că intenția unei întreprinderi de a-și transfera drepturile de utilizare a frecvențelor radio este comunicată autorității naționale de reglementare responsabile cu alocarea frecvențelor, că orice transfer se efectuează în conformitate cu procedurile prevăzute de autoritatea națională de reglementare și că acesta este făcut public. Autoritățile naționale de reglementare se asigură că astfel de transferuri nu denaturează concurența. În cazul în care utilizarea frecvenței radio a fost armonizată prin aplicarea Deciziei 676/2002/CE [a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru regulamentar pentru politica în materie de spectru radioelectric în Comunitatea Europeană (Decizia privind spectrul radio) (JO L 108, p. 1)] sau a altor măsuri comunitare, astfel de transferuri nu generează nicio schimbare în utilizarea frecvenței radio respective."

Reglementarea naţională

22 În aplicarea articolului 14 din Legea telecomunicaţiilor (Telekommunikationsgesetz, BGBl. I, 100/1997, denumită în continuare „TKG"), în versiunea în vigoare la data faptelor din acţiunea principală, pentru exploatarea serviciului de telefonie vocală mobilă şi a altor servicii publice de telecomunicaţii mobile prin intermediul unei reţele de telecomunicaţii mobile exploatate în regie proprie este necesară acordarea unei concesiuni.

23 Conform articolului 15 alineatul 2 punctul 3 din TKG, în privinţa concesiunilor asupra exploatării serviciilor publice de telecomunicaţii mobile, o astfel de concesiune este acordată atunci când frecvenţele au fost alocate solicitantului sau îi pot fi alocate concomitent cu atribuirea concesiunii menţionate.

24 Potrivit articolului 21 alineatul 1 din TKG, în scopul garantării exploatării eficiente a frecvenţelor alocate, titularii unei concesiuni de telecomunicaţii mobile trebuie să achite, printr-o singură plată sau prin plăţi anuale, o redevenţă de utilizare a frecvenţelor în plus faţă de taxa de utilizare a frecvenţelor.

25 Articolul 49 alineatul 4 din TKG coroborat cu articolul 111 din aceeaşi lege prevede că alocarea de frecvenţe destinate furnizării de servicii publice de comunicaţii mobile şi a altor servicii publice de telecomunicaţii este de competenţa Telekom-Control-Kommission (Comisia de Control a Telecomunicaţiilor, denumită în continuare „TCK").

26 Procedura de alocare este reglementată prin articolul 49a alineatul 1 din TKG care prevede:

„Autoritatea de reglementare trebuie să aloce frecvențele care i-au fost conferite solicitantului care îndeplinește condițiile generale prevăzute la articolul 15 alineatul 2 punctele 1 și 2 și care garantează utilizarea cea mai eficientă a frecvențelor, ceea ce se determină prin cuantumul redevenței oferite în schimbul dreptului de utilizare a frecvențelor."

27 Conform articolelor 108 și 109 din TKG, TCK este constituită sub forma unei societăți, Telekom-Control GmbH, al cărei asociat unic este statul austriac.

Acțiunea principală și întrebările preliminare

28 La 3 mai 1999, TCK a atribuit, prin licitație publică, drepturile de utilizare în cauză în acțiunea principală referitoare la frecvențele denumite „GSM" (norma DCS-1800) către tele.ring Telekom Service GmbH în schimbul plății unei redevențe în valoare de 98 108 326 de euro și, la 7 februarie 2000, drepturile referitoare la frecvențele pentru sistemul de radiocomunicații europene TETRA către master-talk Austria Telekom Service GmbH & Co. KG pentru suma de 4 832 743,47 euro.

29 La 20 noiembrie 2000, TCK a atribuit drepturile de utilizare în cauză în acțiunea principală referitoare la frecvențele aferente sistemelor de telefonie mobilă numite „UMTS" (norma IMT-2000). Procedura, care s-a desfășurat de asemenea sub formă de licitație, s-a finalizat prin atribuirea drepturilor menționate către T-Mobile Austria GmbH, 3G Mobile Telecommunications GmbH, mobilkom austria AG & Co. KG, Hutchison 3G Austria GmbH, ONE GmbH și TRA 3G Mobilfunk GmbH pentru o sumă totală a redevențelor de 831 595 241,10 euro.

30 Prin acţiunea lor, reclamantele din acţiunea principală urmăresc să obţină, din partea Republik Österreich, emiterea facturilor privind atribuirea drepturilor de utilizare în cauză în acţiunea principală în măsura în care aceste facturi sunt necesare în scopul deducerii TVA-ului aferent intrărilor în aplicarea legislaţiei naţionale care a transpus articolul 17 din A şasea directivă.

31 În aceste condiţii, Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien a hotărât să suspende judecarea cauzei şi să adreseze Curţii următoarele întrebări preliminare:

„1) Dispoziţiile coroborate ale articolului 4 alineatul (5) al treilea paragraf şi ale anexei D punctul 1 din A şasea directivă [...] trebuie interpretate în sensul că atribuirea de către un stat membru de drepturi de utilizare a frecvenţelor pentru sistemele de telefonie mobilă conform normelor UMTS/IMT-2000, GSM/DCS-1800 şi TETRA (denumite în continuare «drepturi de utilizare a unor frecvenţe pentru sistemele de telefonie mobilă») în schimbul unei redevenţe de utilizare a frecvenţelor este o operaţiune care ţine de sectorul telecomunicaţiilor?

2) Articolul 4 alineatul (5) al treilea paragraf din A şasea directivă trebuie interpretat în sensul că un stat membru, al cărui drept nu prevede criteriul, menţionat în cadrul [aceleiaşi dispoziţii], al caracterului «[non] neglijabil» al unei activităţi (regula de minimum) drept condiţie pentru calitatea de persoană impozabilă, trebuie, în orice caz, să fie considerat persoană impozabilă pentru ansamblul activităţilor din sectorul telecomunicaţiilor, indiferent dacă volumul acestor activităţi este sau nu este neglijabil?

3) Articolul 4 alineatul (5) al treilea paragraf din A şasea directivă trebuie interpretat în sensul că atribuirea drepturilor de utilizare a frecvenţelor pentru sistemele de telefonie mobilă de către un stat membru în schimbul [unor redevenţe de utilizare în valoare totală] de 831 595 241,10 euro (UMTS/

IMT-2000), de 98 108 326 de euro (GSM/DCS-1800) și, respectiv, de 4 832 743,47 euro (TETRA) trebuie considerată drept o operațiune non neglijabilă, astfel încât statul membru are calitatea de persoană impozabilă pentru această operațiune?

4) Articolul 4 alineatul (5) al doilea paragraf din A șasea directivă trebuie interpretat în sensul că faptul că un stat membru, cu ocazia atribuirii de drepturi de utilizare a frecvențelor pentru sistemele de telefonie mobilă în schimbul [unor redevențe de utilizare în valoare totală] de 831 595 241,10 euro (UMTS/IMT-2000), de 98 108 326 de euro (GSM/DCS-1800) și, respectiv, de 4 832 743,47 euro (TETRA) nu supune aceste redevențe impozitului pe cifra de afaceri, în timp ce ofertanții particulari ai unor astfel de frecvențe trebuie să supună această activitate [acestui] impozit [...], ar conduce la denaturări semnificative ale concurenței?

5) Articolul 4 alineatul (5) primul paragraf din A șasea directivă trebuie interpretat în sensul că o operațiune a unui stat membru, care atribuie unor operatori de telefonie mobilă drepturi de utilizare a frecvențelor pentru sistemele de telefonie mobilă în așa fel încât acesta stabilește, în primul rând, o ofertă maximă pentru remunerarea dreptului de utilizare a frecvențelor, frecvențele fiind apoi atribuite celui care oferă cel mai mult, nu este realizată [de către stat] în calitate de autoritate publică și prin urmare [statul menționat] este considerat persoană impozabilă pentru această activitate, indiferent de calificarea juridică a actului de atribuire din punctul de vedere al dreptului intern al statului [respectiv]?

6) Articolul 4 alineatul (2) din A șasea directivă trebuie interpretat în sensul că atribuirea de către un stat membru de drepturi de utilizare a frecvențelor pentru sistemele de telefonie mobilă, astfel cum este descrisă în cadrul celei de a cincea întrebări, trebuie considerată ca activitate economică, astfel încât statul membru este considerat persoană impozabilă pentru această activitate?

7) A şasea directivă trebuie interpretată în sensul că redevenţele pentru atribuirea drepturilor de utilizare a frecvenţelor pentru sistemele de telefonie mobilă constituie sume brute (care includ deja TVA) sau sume nete (la care se poate încă adăuga TVA)?"

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la a şasea întrebare

32 Prin această întrebare, care trebuie examinată în primul rând, instanţa de trimitere solicită, în esenţă, să se stabilească dacă atribuirea prin scoaterea la licitaţie de către un stat membru a unor drepturi precum drepturile de utilizare în cauză în acţiunea principală constituie o „activitate economică" în sensul articolului 4 alineatul (2) din A şasea directivă.

33 Conform articolului 4 alineatul (1) din A şasea directivă, persoană impozabilă înseamnă orice persoană care, în mod independent, desfăşoară în orice loc orice activitate economică menţionată la alineatul (2) al aceluiaşi articol, indiferent de scopul sau de rezultatele activităţii respective. Această noţiune „activitate economică" este definită la alineatul (2) menţionat ca incluzând toate activităţile producătorilor, comercianţilor sau persoanelor care prestează servicii şi în special operaţiunile care presupun exploatarea bunurilor corporale şi necorporale în scopul obţinerii unui venit cu caracter de continuitate.

34 În această privinţă, trebuie precizat că, dacă articolul 4 din A şasea directivă stabileşte un câmp de aplicare foarte larg pentru TVA, această prevedere vizează numai activităţile cu caracter economic (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 1996, Régie dauphinoise, C-306/94, Rec., p. I-3695, punctul 15, Hotărârea din 29 aprilie 2004, EDM, C-77/01, Rec., p. I-4295, punctul 47, şi Hotărârea din 26 mai 2005, Kretztechnik, C-465/03, Rec., p. I-4357, punctul 18).

35 De asemenea, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că analiza definițiilor noțiunilor de persoană impozabilă și de activități economice scoate în evidență întinderea domeniului de aplicare al noțiunii de activități economice, precum și caracterul obiectiv al acestei noțiuni, în sensul că activitatea este considerată ca atare, independent de scopurile sau de rezultatele sale (a se vedea în special, Hotărârea din 21 februarie 2006, University of Huddersfield, C-223/03, Rec., p. I-1751, punctul 47 și jurisprudența citată).

36 Din decizia de trimitere reiese că, în cauza din acțiunea principală, activitatea exercitată de TCK a constat în atribuirea prin scoatere la licitație a unor drepturi de utilizare referitoare la anumite frecvențe ale spectrului electromagnetic unor operatori economici pentru o durată determinată. La finalul procedurii de atribuire, acestor operatori le-a fost eliberată autorizația de a exploata drepturile astfel dobândite pentru a instala echipamente de telecomunicații care operează în anumite segmente ale respectivului spectru electromagnetic.

37 Prin urmare, este vorba de a determina dacă eliberarea unei astfel de autorizații trebuie privită, prin natura sa, ca „exploatarea unui bun" în sensul articolului 4 alineatul (2) din A șasea directivă.

38 De la început, trebuie precizat că, în cadrul acestei dispoziții, conceptul „exploatare" se referă, conform cerințelor principiului neutralității sistemului comun de TVA, la toate operațiunile, oricare ar fi forma juridică a acestora, care urmăresc să obțină venituri cu caracter de continuitate din bunul respectiv (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 decembrie 1990, Van Tiem, C-186/89, Rec., p. I-4363, punctul 18, EDM, citată anterior, punctul 48, și Hotărârea din 21 octombrie 2004, BBL, C-8/03, Rec., p. I-10157, punctul 36).

39 În această privinţă, trebuie arătat că activitatea în cauză în acţiunea principală constă în eliberarea unor autorizaţii care permit operatorilor economici beneficiari să exploateze drepturile de utilizare care rezultă din acestea prin oferirea către public a serviciilor lor pe piaţa telecomunicaţiilor în schimbul unei remuneraţii.

40 Or, o astfel de activitate constituie mijlocul de punere în practică a condiţiilor cerute de dreptul comunitar, vizând în special asigurarea unei utilizări raţionale a spectrului de frecvenţe şi prevenirea oricărei interferenţe prejudiciabile între sistemele de telecomunicaţii radio şi alte sisteme tehnice spaţiale sau terestre, precum şi o gestionare eficientă a radiofrecvenţelor, astfel cum reiese din coroborarea articolului 2 alineatul (1) litera (d), a articolului 4 alineatul (1) şi a articolului 8 alineatul (1) din Directiva 97/13.

41 În plus, trebuie subliniat că, atât în temeiul Directivei 97/13, cât şi al TKG, eliberarea unor astfel de autorizaţii este de competenţa exclusivă a statului membru respectiv.

42 Astfel, o activitate precum cea în cauză în acţiunea principală este considerată o condiţie necesară şi prealabilă accesului operatorilor economici precum reclamantele din acţiunea principală pe piaţa telecomunicaţiilor mobile. Aceasta nu ar putea constitui o participare a autorităţii naţionale competente pe piaţa menţionată. Într-adevăr, numai aceşti operatori, titulari ai drepturilor acordate, operează pe piaţa respectivă prin exploatarea bunului în discuţie în scopul obţinerii unui venit cu caracter de continuitate.

43 În aceste condiţii, exercitarea unei activităţi precum cea în cauză în acţiunea principală este, prin natura sa, inaccesibilă operatorilor economici. În această privinţă, trebuie precizat că nu are importanţă faptul că operatorii menţionaţi au de acum înainte posibilitatea de a transfera drepturile lor de utilizare a radiofrecvenţe-

lor. Într-adevăr, un astfel de transfer, pe lângă faptul că rămâne supus controlului autorității naționale de reglementare responsabile cu alocarea frecvențelor conform articolului 9 alineatul (4) din Directiva 2002/21, nu se poate asemăna cu eliberarea unei autorizații de către autoritățile publice.

44 Prin urmare, acordând o astfel de autorizație, autoritatea națională competentă nu participă la exploatarea unui bun, constând în drepturile de utilizare a spectrului de radiofrecvențe în scopul obținerii unui venit cu caracter de continuitate. Prin această procedură de atribuire, această autoritate exercită exclusiv o activitate de control și de reglementare a utilizării spectrului electromagnetic care îi este în mod expres rezervată.

45 Pe de altă parte, faptul că atribuirea unor drepturi de utilizare precum cele în cauză în acțiunea principală se face cu plata unei redevențe nu este de natură să modifice încadrarea juridică a acestei activități (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 martie 1997, Diego Calì & Figli, C-343/95, Rec., p. I-1547, punctul 24 și jurisprudența citată).

46 Prin urmare, această atribuire nu poate să constituie o „activitate economică" în sensul articolului 4 alineatul (2) din A șasea directivă.

47 Această concluzie nu este repusă în discuție de argumentul potrivit căruia, având în vedere articolul 4 alineatul (5) din această directivă, nu ar putea fi exclus ca o activitate de reglementare exercitată de către un organism de drept public să constituie o activitate economică în sensul articolului 4 alineatul (2) din aceeași directivă, astfel încât acest organism ar trebui considerat persoană impozabilă pentru această activitate.

48 Într-adevăr, chiar considerând că o astfel de activitate de reglementare poate fi considerată o activitate economică, nu este mai puţin adevărat că aplicarea articolului 4 alineatul (5) din A şasea directivă presupune constatarea prealabilă a caracterului economic al activităţii respective. Or, din răspunsul formulat la punctul 46 din prezenta hotărâre rezultă că nu ne regăsim într-o astfel de situaţie.

49 Având în vedere consideraţiile care precedă, trebuie să se răspundă la a şasea întrebare că articolul 4 alineatul (2) din A şasea directivă trebuie interpretat în sensul că atribuirea de către autoritatea naţională de reglementare responsabilă cu alocarea frecvenţelor a unor drepturi precum drepturile de utilizare în cauză în acţiunea principală prin scoaterea la licitaţie nu constituie o activitate economică în sensul acestei dispoziţii şi, prin urmare, nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive.

Cu privire la celelalte întrebări

50 Având în vedere răspunsul dat la a şasea întrebare, nu este necesar să se răspundă la celelalte întrebări adresate de instanţa de trimitere.

Cu privire la cheltuielile de judecată

51 Întrucât, în privinţa părţilor din acţiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanţa de trimitere, este de competenţa acesteia să se pronunţe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observaţii Curţii, altele decât cele ale părţilor menţionate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Articolul 4 alineatul (2) din A şasea directivă 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislaţiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare trebuie interpretat în sensul că atribuirea de către autoritatea naţională de reglementare responsabilă cu alocarea frecvenţelor, prin scoaterea la licitaţie, a unor drepturi precum drepturile de utilizare a frecvenţelor spectrului electromagnetic în scopul de a furniza publicului servicii de telecomunicaţii mobile nu constituie o activitate economică în sensul acestei dispoziţii şi, prin urmare, nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive.

Semnături